

UIT DE LITTERATUUR

Ueber die Auswirkung der Kaudruckkräfte auf den Aufbau und die Struktur des den Zahn umschliessenden Knochens, von Prof. Dr. H. Schröder. Deutsche Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde 1934, Heft 4.

De krachten, die op een tand bij het kauwen inwerken, worden door de vezels van het wortelvlies en het daartusschen liggende bindweefsel op de kaak overgebracht en verdeeld. Door dit verdeelen, met als gevolg een inwerken op een grooter oppervlak, wordt de uitwerking per oppervlakte-eenheid kleiner.

Het wortelvlies is onder normale omstandigheden, wanneer de kauwdruk in de lengterichting van den tand inwerkt, in staat een voldoende bescherming tegen te groote druk uit te oefenen. Wanneer de inwerkende krachten een hoek maken met de lengterichting van de tand, wordt de verhouding ongunstiger, want dan komt een gedeelte van het wortelvlies onder druk, terwijl een ander deel gerekt wordt. De tand kan in schuine richting een minder groote belasting uithouden, dan in de lengterichting.

Wanneer de tandrij door verlies van een of meer elementen onderbroken is, zal de uitwerking van een niet loodrechte druk nog ongunstiger zijn, want hier kunnen de tanden uitwijken naar de open ruimte, met alle gevolgen daarvan.

In het kaakbeen zelf treden ook reacties op als gevolg van het inwerken van de kauwkracht. Zoo vertoont b.v. een voortand bij een rechte beet labiaal en palatinaal een zelfde structuur van het wortelvlies en het beenweefsel, terwijl bij de normale beet duidelijk verschil is aan te toonen.

Schr. nam waar, dat de structuur van de spongiosa aan veranderingen onderhevig is, die afhankelijk zijn van de toestand van het gebit en van de richting van de kauwkracht. Het is zelfs mogelijk, dat er, wanneer geëxtraheerd is, opnieuw een physiologisch evenwicht tot stand komt. Men ziet soms gebitten, die, nadat geëxtraheerd is weinig van stand veranderen. Dat zijn de gevallen, waar volgens Adloff geen partiële prothese noodzakelijk is.

De theorie van G o d o n kan dus niet meer stand houden. Bij het evenwicht in het menscheijk gebit zijn niet alleen de uitwendige krachten die de tand treffen van belang, maar ook de weerstanden en reacties van de omgevende weefsels.

Zur Frage der erblichen Bedingtheit des isolierten und symmetrischen Fehlens von Eckzähnen im bleibenden Gebiss, von Dr. G. Schweitzer. Deutsche Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde 1934, Heft 4.

Tot nu toe werd aangenomen, dat een ontbreken van de hoektanden steeds met een vermindering van het aantal tanden in het overige gebit gepaard gaat. Door de gevallen, die hier beschreven worden is deze stelling niet meer houdbaar.

Het betreft hier n.l. 1e een geval, waarbij alle vier hoektanden niet aangelegd zijn in een bijna volledig gebit, en 2e een geval, waarbij de beide hoektanden in de bovenkaak niet aangelegd zijn in een overigens voltallig en bijzonder sterk ontwikkeld gebit.

Bij het nagaan der oorzaak komt schr. tot de overtuiging, dat bij deze verschijnselen de erfelijkheid een belangrijke rol speelt. Dit bleek hem ook bij het onderzoek van eenige families in drie en vier geslachten.

In een der onderzochte families werd ook een afwijking aan de oorschelp in vier geslachten waargenomen..

Het vaststellen van anomalieën in het gebit is niet alleen theoretisch interessant. De erfelijke factor, die deze anomalieën tot stand brengt kan ook op andere plaatsen in het lichaam afwijkingen doen ontstaan. Het is een bekend verschijnsel, dat bij geesteszieken en zwakzinnigen, bij epilepsie en andere erfelijke ziekten dikwijls gebitsanomalieën voorkomen.

Welche pathogenetische Rolle spielt das Vorkommen von Fett in einem infizierten Zahn? von Dr. G. Bremer. Deutsche Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde 1934, Heft 6.

Het voorkomen van vet in een gangraeneuze pulpa is reeds lang bekend. In de laatste twintig jaar heeft men echter ontdekt, dat bij elk carieus proces vet in de dentine-kanaaltjes voorkomt en in de pulpa bij chronische ontstekingen en gangraen.

Het voorkomen van vet is van belang bij de desinfectie van een tand, immers het desinfectie-middel dat wij gebruiken, zal door het vet heen moeten dringen. Het tricresol, dat men als een vet-

oplossend middel beschouwde, heeft niet aan de verwachtingen voldaan. Ook het natronloog is ondoelmatig, daar dit bij deze temperatuur niet verzeep. Er is in de tandheelkunde zoo goed als geen desinfectie-middel, dat op vet kan inwerken.

Het hermetisch afsluiten van de dentine-kanaaltjes met de guttapercha wortelvulling is ook niet afdoende, omdat vet de guttapercha oplost.

De aanwezigheid van slechts enkele met vet gevulde dentine-kanaaltjes maakt een reïnfectie mogelijk.

Door afwisselend in het wortelkanaal vetoplossende en op eiwit-inwerkende middelen af te sluiten, alsmede door chemische en mechanische verwijdering van het kanaal zal een betere behandeling van het wortelkanaal bereikt moeten worden, dan tot dusver het geval is geweest.

Die akuten Entzündungen des Kiefergelenks, ihre Ausgänge und ihre Behandlung, von Dr. M. W a s z m u n d. Deutsche Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde 1935. Heft 1.

De acute arthritis kan voorkomen als sereuze, pyogene en gonorrhöische kaakgewrichtsontsteking.

De oorzaken kunnen zijn:

- a. voortgeleiding van etteringsprocessen uit de omgeving, b.v. otitis media, een furunkel in de gehoorgang of een osteomyelitis van de onderkaak.
- b. haematogene infectie na infectieziekten (Typhus, roodvonk, mazelen) na angina, furunkulose. Ook de arthritis rheumatica, vooral als ze in het verloop van een polyarthritis optreedt, hoort hierbij.
- c. verwondingen, meestal fracturen van de gewrichtskop.

Als symptomen worden genoemd pijnlijkheid van het gewricht bij bewegingen en drukpijnlijkheid van de omgeving. Verder moeilijk openen van den mond in verschillende graden tot volledige kaakklem. Hierbij moet men een onderscheid maken met de myogene kaakklem, waarbij een infiltraat in de spieren voorkomt en die zich dikwijls bij aandoeningen van de M_3 vertoont.

Bij de acute arthritis komt meestal temperatuursverhooging voor en tevens een uiterlijk zichtbare zwelling.

De ettering doet een absces ontstaan, dat zich naar buiten onder de huid kan verspreiden, in meer gevallen echter spontaan in de gehoorgang doorbreekt. De ettering kan zich ook langs de schedelbasis uitbreiden.

Een belangrijk symptoom is de articulatie-stoornis in het gebit. Voor de behandeling van de lichte gevallen beveelt schr. aan heete lucht, diathermie of warmte-bestraling. Bij de etterige arthritis wordt rivanol in het gewricht geïnfundeerd. In de zware gevallen moet operatief ingegrepen worden om de etter te laten afvloeien.

In al zijn gevallen kon schr. een volledige functioneele genezing bereiken, zelfs na necrose van de proc. condyloideus zag hij een regeneratie optreden gevolgd door een volledig herstel van de gewrichtsfunctie.

Ernstige complicaties kunnen ontstaan wanneer niet tijdig wordt ingegrepen, zoodat de etter zich in het omgevende weefsel kan verspreiden.

R. P.

Evipan-natriumnarcose in de mond- en kaakchirurgie. Storm en B o r. Ned Tijdschr. v. Geneesk. 1 Juni 1935, blz. 2627.

De nadeelen, verbonden aan het gebruik van inhalatie-narcotica in de mondchirurgie zijn overbekend; in de laatste jaren komen daarom tal van praeparaten in den handel, die, door een injectie (in den regel intraveneus) toegediend, in staat zijn het bewustzijn van den patiënt uit te schakelen. De groote vraag bij al deze vervangmiddelen is natuurlijk die naar de schadelijkheid; de schr. wijzen er op, dat een ontkenning van deze vraag van den kant der producenten steeds door objectieve onderzoekers moet getoetst worden. Als zoodanig is dit onderzoek verricht in de mond- en tandheelkundige kliniek en het physiologisch laboratorium der Geneeskundige Hoogeschool te Batavia, ten aanzien van het evipan-natrium opgezet.

Bij 400 patiënten en bij apen (een voordeel van de tropen!) als proefdieren werden de klinische verschijnselen nagegaan en werd de werking op het hart, den bloeddruk en de ademhaling nauwkeurig geregistreerd. In overeenstemming met de door anderen verschaftte gegevens, bleken de resultaten alleszins gunstig te zijn, gelijk aan grafieken wordt gedemonstreerd. Voor den operateur heeft de intraveneuze injectie van het evipan-natrium belangrijke voordeelen, daar hij niet door narcose-hulpmiddelen wordt gestoord. De narcose treedt zonder eenig excitatiestadium in en wordt na een korte periode van terugkeer van het bewustzijn (waaraan later de herinnering ontbreekt), gevolgd door een verfrisschenden slaap van 5 à 6 uren. De talrijke verdere goede eigenschappen van het narcoticum en de wijze van toediening, die

eenigszins afwijkt van de door anderen gevolgde methode, lezen in het oorspronkelijk artikel na. Men ga echter niet zoover, zooals B. gedaan heeft, de meer dan een uur durende operatie van een bovenkaakscyste met extractie van drie snijtanden in narcose te verrichten, ondanks alle goede hoedanigheden van evipan-natrium. Dan lijkt ref. een plaatselijke vergiftiging met novocaine nog altijd minder onsympathiek dan een totale met welk narcoticum ook.

E. S.

Karies- und Hypoplasienfrequenz sowie Zahn-Durchbruchszeiten bei im Säuglingsalter mit Vigantol behandelten Kindern. Eicke.

In deze onder leiding van Prof. B a l t e r s bewerkte dissertatie (Bonn 1935) wordt nagegaan, of een invloed kan worden waargenomen van de toediening van vigantol ten opzichte van de in den titel genoemde factoren. Van de 1378 behandelde rachitici of „praerachitici” konden 306 kinderen op de scholen na 8, 7 en 6 jaren onderzocht worden. Uit zijn statistisch bewerkt materiaal maakt schr. op, dat de toediening van vitamine D geen invloed had op het voorkomen der tandcaries, echter wel, in gunstigen zin op de hypoplasieën, en zeer waarschijnlijk ook op de doorbraaksnelheid der blijvende tanden.

E. S.

Een tandartsen-honorarium. La Semaine Dentaire, 28 avril 1935, pag. 654.

La Semaine Dentaire vermeldt een curieuse uitspraak, kort geleden gedaan door de 7e Chambre du Tribunal Civil de la Seine, als volgt.

Een onzer confrères had aan een patiënte een nota gestuurd, aldus samengesteld :

21 visites à 50 francs	1.050 fr.
1 radio à	100 -
1 nettoyage à	50 -
6 obturations à 50 francs	1.000 -
2 couronnes en or à 500 francs	1.000 -

Total 2.500 fr.

De dame vond deze nota overdreven hoog en boodt 1.400 francs aan. De rechter veroordeelde haar tot betaling van 1.800 francs.

De tandarts ging in beroep en de 7e Chambre Civile stelde toen de nota van onzen collega aldus vast:

21 visites à 50 francs	1.050 fr.
1 radiographie	100 -
2 couronnes en or à 500 francs	1.000 -
	<hr/>
	Total 2.150 fr.
„Tarieven”-consequentie!	
	v. A.

Adverteeren door tandartsen. Een uitspraak van the United States Supreme Court. Oral Hygiene, June 1935.

Bij wetwijziging van 1933 had de State of Oregon aan de wet tot regeling van de intrekking der bevoegdheid tot uitoefening der tandheekunde toegevoegd een aantal gronden waarop die bevoegdheid kon worden ingetrokken.

Deze toegevoegde gronden waren: „het adverteeren van professioneele superioriteit of van professioneele verrichtingen van superieur gehalte; het adverteeren van prijzen voor professioneele hulp; het adverteeren door middel van weidsch vertoon, groote lichtreclames of — als een onderdeel daarvan — de uitstalling van een tand, tanden, brugwerk of een deel van het menschelijk hoofd; het gebruik maken van advertentie-colporteurs of publiciteits-bureaux; het adverteeren van eenig gratis tandheekkundig werk of van gratis mond-onderzoek; het adverteeren van garantie voor eenig tandheekkundig werk of van garantie van eenige tandheekkundige hulp pijnloos te zullen verrichten.”

Tegen deze wet kwam een tandarts in verzet, die aanvoerde, dat hij al de daarin genoemde hulpmiddelen tot het verwerven van patiënten regelmatig sinds 1918 placht toe te passen en mitsdien nu bij verbod daarvan zou worden geschaad in de uitoefening van zijn beroep.

Zijn zaak werd tot in de allerhoogste instantie voortgezet en afgewezen. Het Hof sprak uit, dat adverteeren op zichzelf natuurlijk niet verkeerd is, doch dat het, als in strijd met de professioneele ethiek, wel vast staat, dat practici, die zich aan die ethiek niet willen houden, maar al te vaak tot zulke reclame-methodes de toevlucht namen „om het onwetend en lichtgeloovig publiek naar zich toe te lokken om het dan te plukken”.

De rechter zeide verder, dat zulke methodes, als de hier opgesomde (advertising painless dentistry, professional superiority, free examinations, and guaranteed dental work), als regel „praktijken

zijn van den charlatan en quack, om het publiek in te palmen”.

Met buitengewone duidelijkheid omljnde het hoogste gerecht de kern van het euvel aldus :

„De wetgever had zich hier niet bezig te houden met handelaars in koopwaren, maar met vitale belangen der volksgezondheid, en met een professie, die lichaamsgebreken behandelt, en zich door geheel andere principes heeft te laten leiden, dan door die, welke gelden in den concurrentie-strijd van den handel. De gemeenschap is er ten nauwste bij betrokken, dat professioneele opvattingen gehandhaafd blijven, die niet alleen waarborgen, dat de practici ook inderdaad competent blijven voor hun beroep, maar ook bescherming vinden tegen individuen, die het publiek belezzen, dat zoo bij uitstek vatbaar is voor bedrog door middel van verleidelijke voorstellingen van genezing. De gemeenschap heeft er evenzeer belang bij, dat het beveiligd wordt niet alleen tegen deceptie, maar ook tegen praktijken, die de professie doen demoraliseeren door hare leden op te jagen tot een onbehoorlijke rivaliteit, waarvan juist de minst-scrupuleusen het meest profiteren.

Hetgeen men in het algemeen de „ethiek” van een professor noemt, is niets anders dan de eenstemmige opvatting over de noodzakelijkheid van dergelijke professioneele beginselen.”

v. A.

Untersuchungen, enz. door A. Graber (Graz), Zeitschr. f. Stomat. 1934/H. 16—19.

Door uitgebreide kweekproeven met versche en ook met mondspeeksel, dat een tijd steriel bewaard werd, heeft schr. de uitwerking ervan op den groei van verschillende bacteriën onderzocht. Daarvoor werden deels kiemen, die gewoonlijk niet in het lichaam voorkomen (b.v. bacterium prodigiosum), deels parasitaire (bact. coli) en eindelijk ook beslist pathogene soorten (typhusverwekker, staphylococcen en diverse streptococcen) gebruikt. Hierbij bleek in alle gevallen een duidelijk remmende invloed door toevoeging van (verdund) mondspeeksel op den voedingsbodem, weliswaar met dien verstande, dat er verschillen waren, d.w.z. dat b.v. bact. coli en de typhusverwekker zich gevoeliger toonden dan streptococcen en staphylococcen, vooral de laatsten schijnen zich nogal goed te kunnen verweren (of aanpassen). De bactericide activiteit lijkt onafhankelijk van de maaltijden en er was geen merkbaar verschil van werking tusschen versch en „oud” speeksel. Daarmede

schijnt de aanwezigheid van kiemwerende factoren in het normale mondspeeksel proefondervindelijk bevestigd — voorloopig echter kunnen we niet nader opgeven, waaruit of waarin deze factoren bestaan.

E. H.

Gangränöse Erkrankungen der Mundhöhle, door A. Bauer (Budapest). Zeitschr. f. Stomat. 1934/H. 14, 15.

Wijlen prof. v. d. Valk (Groningen) heeft eens gezegd, dat de huid te beschouwen is als een projectiescherm, waarop inwendige afwijkingen zichtbaar worden. Hetzelfde geldt in zekere mate van het mondslijmvlies. Soms staan die verschijnselen op den voorgrond van het ziektebeeld, zooals bij scheurbuik, kwik- of loodvergiftiging — soms zijn ze slechts bijkomstig b.v. bij vele infectieziekten.

Een bijzondere plaats in de pathologie van de mondholte eischen zekere aandoeningen van het bloedcellenstelsel (beenmerg, milt, enz.) waarbij echter de beschadiging dezer organen ook niet steeds het primaire maar soms een gevolg is van dieper liggende oorzaken als b.v. diabetes, infecties, intoxicaties, sepsis e.a. Deze zeer ernstige, vaak doodelijk aflopende gevallen zijn juist voor de stomatologie belangrijk, omdat de zichtbare symptomen en ook de subjectieve gewaarwordingen van de patiënten in hoofdzaak in en om de mondholte gelocaliseerd zijn.

De beteekenis van het capillaire bloedvatensysteem is o.m. door de Kapillar-Mikroskopie evident geworden. Deze en andere onderzoeken leidden tot de opvatting, dat het haarvatenstelsel der zachte mondweefsels beschouwd dient te worden als behoorende tot het z.g. reticulo-endotheliale systeem (Aschoff), hetwelk in de stofwisseling van het bloed met name echter bij de immuniseeringsprocessen een bijzonder belangrijke rol speelt.

Volgens deze opvatting is b.v. de gingivitis gravidarum eene allergische reactie; evenzoo de verschijnselen in de mondholte bij infectieziekten. Het capillaire systeem schijnt ook een zekere zelfstandigheid te hebben; de auteurs spreken van „Selbststeuerung” of regionale autonomie (Anschuetz), terwijl Roskam ontdekte, dat de stollingstijd van bloed uit verschillende gebieden van het lichaam niet dezelfde is; vandaar dat men zelfs spreekt van „locale haemophilie” (Domarus).

Het ontstaan van gangraeneuse processen in de mondholte zou dan een gevolg zijn van onvoldoende functie der capillaren. Daardoor mist het weefsel (na één of ander kwetsuur) het vermo-

gen tot herstel en valt ten prooi aan indringende parasitaire kiemen, meest anaërobe bacteriën. Deze opvatting vindt steun in het mikroskopisch onderzoek hetwelk aantoonde eenerzijds het ontbreken van reactieve (afwerende) ontsteking, anderzijds een vrij gelijkvormig bacteriologisch beeld onafhankelijk van de wezenlijke ziekteoorzaak.

Voor de kliniek en therapie is dus het bacteriologische element bijzaak. Het gaat erom, vast te stellen of het gangraeneuse proces door locale of door factoren van algemeenen aard veroorzaakt is. In het eerste geval moet plaatselijke behandeling binnen enkele dagen duidelijke verbetering brengen.

B. waarschuwt tegen toepassing van nitrates arg. en andere coagulerende middelen; ook extracties moeten achterwege blijven. Chloor-zink, borax, peroxyde, soms ook zwavelhoudende oplossingen met name echter natr. perboraat werken gunstig. Waar succes uitblijft moet spoedig een grondig algemeen onderzoek en nauwkeurige bloedanalyse doorgevoerd worden, anders rust de verantwoordelijkheid voor den — soms noodlottigen — afloop op den tandarts.

E. H.